

בש"פ 4043/18 - מדינת ישראל נגד אדיסו גברו

בבית המשפט העליון

בש"פ 4043/18

לפני: כבוד השופט ג' קרא

המבקשת: מדינת ישראל

נגד

המשיב: אדיסו גברו

בקשה להארכת מעצר לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 ת"פ 1988-09-17 - בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו

תאריך הישיבה: י"ד בסיון התשע"ח (28.5.2018)

בשם המבקשת: עו"ד שרית רייך-אבניאל
בשם המשיב: עו"ד דן באומן

החלטה

בקשה ראשונה להארכת מעצרו של המשיב לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים) ב-90 יום החל מיום 4.6.2018 או עד למתן פסק דין בת"פ 1988-09-17 בבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו.

1. נגד המשיב הוגש ביום 4.9.2017 כתב אישום המייחס לו ולארבעה נאשמים נוספים (הנאשמים 2-5, ולהלן: הנאשמים האחרים) חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, עבירה לפי סעיף 333 בצירוף סעיף 335(א)(1) ו-(2) וביחד עם סעיף 29 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); תקיפה הגורמת לחבלה של ממש בנסיבות מחמירות, עבירה לפי סעיף 380 בצירוף סעיף 382(א) וביחד עם סעיף 29 לחוק העונשין; וחבלה במזיד לרכב, עבירה לפי סעיף 413 לחוק ביחד עם סעיף 29 לחוק העונשין. לנאשם 3 מיוחסת בנוסף עבירה של שיבוש מהלכי משפט לפי סעיף 244 לחוק העונשין.

2. על פי המתואר בכתב האישום, ביום 18.8.2017 עובר לשעה 2:20, הגיעו הנאשמים ואחרים שזהותם אינה ידועה (להלן יחד: החבורה) אל מחוץ למועדון בתל אביב, כששלושה מאנשי החבורה מצוידים בסכינים. לאחר ש.א. י.מ. ו-ט.א. (להלן: המתלוננים) הגיעו ברכב (להלן: הרכב) סמוך לכניסה למועדון, הבחינו בני החבורה ברכב וביושביו והם החלו לרוץ לעבר הרכב כשבידיהם סכינים, בקבוקי זכוכית ומיכלי תרסיס גז מדמיע. בני החבורה תקפו את המתלוננים במשך למעלה מחצי דקה באגרופים ובעיטות, בדקירות סכין ובאמצעות בקבוקי זכוכית. בני החבורה חבטו ברכב, ניפצו את שמשותיו וניקרו את צמיגיו בסכין, כשבמשך כל אותה העת עודדו זה את זה במעשיהם ובעצם נוכחותם. כך, במהלך האירוע אחד מבני החבורה ניקר את צמיגי הרכב באמצעות סכין; אחר דקר באמצעות סכין את המתלונן ט.א. בחזהו, במותנו ובידו; אחר ניפץ את שמשות הרכב באמצעות בקבוק; והנאשם 3 ריסס גז מדמיע על פניו של המתלונן י.מ.

לאחר האירועים המתוארים, ברחו בני החבורה מהמקום והותירו את המתלוננים פצועים. הנאשמים 2-3 נסעו במונית לעיר לוד, שם השליך הנאשם 3 את מיכל הגז המדמיע בכוונה למנוע או להכשיל הליך שיפוטי. כתוצאה מהמעשים נגרמו למתלונן י.מ. נפיחות וכאבים בירך וגירוי בעיניו, למתלונן י.א. נגרם פצע דקירה בחזהו, ולמתלונן ט.א. נגרמו חבלות חמורות, פצעי דקירה וקרע בכבד. הוא טופל בהרדמה מלאה כשהוא מונשם ואושפז בבית החולים למשך שבועה ימים.

הליכי המעצר

3. עם הגשת כתב האישום הוגשה בקשה למעצרו של המשיב ושל הנאשמים האחרים עד לתום ההליכים המשפטיים. בדיון ביום 24.9.2017 הסכים ב"כ המשיב לקיומן של ראיות לכאורה ועילת מעצר, והמשיב הופנה לקבלת תסקיר שירות המבחן. ביום 9.11.2017 התקבל תסקיר המעצר, בגדרו צוין כי המשיב בעל קשרים שוליים, מתקשה להבין את חומרת מצבו ונמצא בהליך הידרדרות משמעותי. שירות המבחן העריך כי קיים סיכון גבוה להישנות מעשי אלימות בחומרה גבוהה. המשיב מסר לשירות המבחן כי אינו מעוניין להשתחרר לחלופת מעצר בבית אמו על מנת שלא להקשות עליה, ועל כן, נוכח הערכת הסיכון בעניינו ובהעדר חלופת מעצר מפחיתת סיכון - לא הומלץ לשחררו ממעצר. נוכח האמור בתסקיר הורה בית המשפט ביום 21.11.2017, בהסכמת המשיב, על מעצרו עד לתום ההליכים.

ביום 18.2.2018 הגיש המשיב בקשה לעיון חוזר במעצרו בעיקר בשל אי התקדמות ההליך העיקרי. בית המשפט הורה לשירות המבחן לבחון היתכנות חלופת מעצר, ובתסקיר מעצר משלים שהוגש ביום 18.3.2018 שב וחזר שירות המבחן על עמדתו. בתסקיר צוין כי להערכת שירות המבחן לא פחת הסיכון מהמשיב וכי הוא ביקש להישאר במעצר על מנת שלא להכביד על בני משפחתו. על רקע זה, דחה בית המשפט ביום 29.3.2018 את הבקשה לעיון

ההליכים בתיק העיקרי

4. ביום 4.9.2017 בוצעה הקראה פורמלית של כתב האישום. בדיון ביום 18.9.2017 טענו ב"כ הנאשמים 3-5, בין היתר, כי טרם קיבלו את מלוא חומר החקירה, והדיון נדחה למענה מפורט ולדיון מקדמי. בדיון ביום 27.9.2018 טענו ב"כ הנאשמים 2-4 לחוסר בחומרי חקירה ובתעודת חיסיון, ובית המשפט הורה על העברת יתרת חומר החקירה עד ליום 3.10.2017 ודחה את הדיון לצורך מיצוי ההידברות בין הצדדים. בדיון מיום 16.10.2017 ניתנה למבקשת ארכה להוצאת תעודת חיסיון, נדחה המועד להשלמת העברת חומר החקירה, והדיון נדחה בהסכמת המבקשת לצורך מיצוי הידברות ליום 15.11.2017. במועד זה הלין ב"כ המשיב על התמשכות ההליכים וציין כי במצב הדברים קיים קושי להשיב לכתב האישום וכי יש מקום לפנות להליך גישור. ב"כ הנאשמים ביקשו שהות של חודש ימים, ובית המשפט הורה על דחיית הדיון ליום 8.1.2018 לצורך הידברות וסיום הליכים מקדמיים.

5. בדיון ביום 8.1.2018 הביע ב"כ המשיב את עמדתו כי הפערים למול המבקשת בעניינו של המשיב אינם גדולים, כי הוא אינו סבור שידרש הליך הוכחות וכי כדי לסיים את ההליך יש לפנות להליך גישור. בתום הדיון הורה בית המשפט על העברת התיק לגישור, הדיון המקדמי נדחה ונקבע כי במידת הצורך שמיעת הראיות תחל ביום 28.2.2018.

6. ביום 22.1.2018 ניתנה החלטת המותב הדן בהליך הגישור לפיה "דומה כי חרף האופטימיות שנשבה בדיון הקודם, לא השכילו הנאשמים להפנים את הטעון הפנמה לדעתי, ועל כן הליך הגישור הסתיים". בדיון מאותו היום קבע בית המשפט כי מטעמים לא ברורים המבקשת טרם העבירה לב"כ הנאשם 4 את מלוא חומר החקירה, כשמן הראוי היה לעשות זאת מבעוד מועד, והדיון נדחה. בדיון ביום 7.2.2018 קבע בית המשפט כי התגלה לאחרונה חומר ראיות משמעותי שטרם הועבר להגנה, כגון תיקי מז"פ בעניינם של המשיב ושל נאשמים נוספים, ובנוסף קיים קושי בהעברת חומרי חקירה אחרים. לפיכך קבע בית המשפט כי אין מנוס מביטול ישיבת ההוכחות שנקבעה, וכי עד ליום 14.2.2018 תעביר המבקשת את מלוא חומר החקירה לנאשמים, ואם תחליט המבקשת להמשיך בהליכים המשפטיים נגדם, יפנו ב"כ הצדדים למיצוי הליך הגישור.

בהמשך, הודיעה המבקשת כי היא אינה עומדת על המשך ההליכים בעניינו של הנאשם 5 וכתב האישום נגדו נמחק. לבקשת ב"כ הנאשם 3, נדחה הדיון שנקבע ליום 14.3.2018. בדיון ביום 21.3.2018 נדונה בקשת הנאשם 4 לבטל את כתב האישום בעניינו בשל התנהלות המבקשת בכל הנוגע לחומרי חקירה, ובקשת הנאשמים 2-3 להפריד את הדיון בעניינם בשל היותם קטינים. כמו כן, המבקשת הודיעה כי התקבל חומר חקירה המכיל טביעות אצבע של מעורב נוסף בפרשה (להלן: הנאשם הנוסף), וב"כ המשיב ביקש להשהות את המענה לכתב האישום כדי לבחון את השלכת הדבר על עמדתו. בדיון שנערך ביום 28.3.2018 ציין ב"כ המשיב כי בעקבות השלמת החקירה בעניינו של הנאשם הנוסף יש להעביר לו חומר חקירה נוסף. בית המשפט ציין בהחלטתו מאותו היום כי דעתו אינה נוחה מההתנהלות בתיק וקבע כי לבקשת הצדדים תתקיים ישיבת גישור נוספת. כן נקבע כי במידת הצורך, תחל שמיעת הראיות ביום 14.5.2018. בהמשך, החליט המשיב כי בכוונתו לכפור במיוחס לו וביקש לבטל את השתתפותו בהליך הגישור.

7. הדיון שהיה קבוע ליום 25.4.2018 נדחה בהסכמת הצדדים מאחר ונקבע ללא תיאום עם כל באי כוח

הנאשמים וכדי למצות את הליך הגישור. כמו כן, ביום 30.4.2018 הוגש כתב אישום נפרד נגד הנאשם הנוסף. בהמשך, המבקשת והנאשמים 2-3 הודיעו כי הגיעו להסכמות, ובישיבה ביום 3.5.2018 נקבע כי הנאשמים 2-3 ביצעו את העבירות המיוחסות להם בכתב אישום מתוקן והם הופנו לקבלת תסקיר מבחן שיתייחס, בין היתר, לאפשרות לסיים את ההליך נגדם ללא הרשעה. במהלך הישיבה טענה המבקשת כי הוגש כתב אישום נפרד נגד הנאשם הנוסף על מנת להימנע מהתמשכות הליכים נוספת בעניינו של המשיב. כמו כן, הוספו לכתב האישום חמישה עדי תביעה. בתום הדיון קיבל בית המשפט את עמדת ההגנה לפיה המענה לכתב האישום ינתן לאחר החלטה בערר על קבלת בקשת הנאשם 4 לקבל חומרי חקירה (נהלי מז"פ) לפי סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: "החסי"פ). המבקשת התבקשה לשקול בשנית את עמדתה ביחס לצירוף המעורב הנוסף לכתב האישום, ונקבע כי במקום ישיבת ההוכחות הקבועה ליום 14.5.2018 תתקיים ישיבת תזכורת. בתום הדיון ביום 14.5.2016 נדחה פעם נוספת המועד למענה מפורט של המשיב והנאשם 4. ביום 16.5.2018 כפר המשיב באופן כללי בכתב האישום ונקבע מועד להוכחות ביום 28.5.2018, שבוטל בהחלטה מאוחרת באותו היום. בשל אילוצי תוכנית העבודה של בית המשפט, הוחלף המותב הדין בתיק ונקבע דיון הוכחות ליום 24.5.2018.

8. ביום 24.5.2018 החלה שמיעת הראיות ונקבעו ארבעה מועדי הוכחות נוספים לחודשים יוני ויולי ש"ז. כמו כן הוחלט על איחוד הדיון בעניינו של הנאשם הנוסף עם הדיון בעניינם של המשיב ושל הנאשם 4.

הבקשה להארכת מעצר

9. לטענת המבקשת, המעשים המיוחסים למשיב מקימים חזקת מסוכנות סטטוטורית לפי סעיף 21(א)(1)(ג)(4) לחוק המעצרים, כשמסוכנותו מתעצמת נוכח עברו הפלילי, הכולל הרשעה במגוון עבירות רכוש ואלימות בגינה ריצה עונש מאסר בן 12 חודשים. המבקשת מפנה לתסקירים שהתקבלו בעניינו של המשיב ומצביעה על כך שהעיכוב בשמיעת הראיות נבע ממחלוקת משפטית בעניין היקף התפרסותם של חומרי החקירה ומניהול משא ומתן ממושך בין הצדדים. לדבריה, העברת חומר החקירה הסתיימה זה מכבר, ונותרה מחלוקת יחידה בדבר בקשת הנאשם 4 לגילוי חומרי חקירה לפי סעיף 74 לחסי"פ, שערר שהגישה המבקשת בעניינה נדון בפני בית משפט זה. בנסיבות אלו, סבורה המבקשת כי יש להיעתר לבקשה ולהורות על הארכת מעצרו של המשיב.

10. המשיב מתנגד לבקשה. בדיון שנערך לפניו הלין בא כוחו על התמשכות ההליך המשפטי והדגיש כי המשיב הינו העצור היחיד בפרשה מרובת נאשמים. בהתחשב בנסיבות ובגילו הצעיר של המשיב, יש להורות לשיטתו על שחרור המשיב ממעצר.

דיון והכרעה

11. דין הבקשה להתקבל.

12. כידוע, בבקשה לפי סעיף 62 לחוק המעצרים מאזן בית המשפט בין זכותו החוקתית של הנאשם לחירות לבין שמירה על שלום הציבור וניהול תקין של ההליך המשפטי. בעריכת האיזון נדרש בית המשפט להתחשב במגוון שיקולים, וביניהם, המסוכנות הנשקפת מהנאשם, משך המעצר, וקצב התקדמות ההליך העיקרי (ראו למשל בש"פ 6581/14

מדינת ישראל נ' מונדר, בפסקה 14 (2.11.2014); בש"פ 1467/17 מדינת ישראל נ' אברג'יל, בפסקה 37 (1.3.2017)). ככל שההליך המשפטי מתארך, מועתק מרכז הכובד לעבר זכותו של הנאשם לחירות, וגוברת הנטייה לשחררו. עם זאת, התמשכות ההליכים כשלעצמה אינה סיבה מספקת לשחרור ממעצר. על בית המשפט לשקול כל מקרה לגופו ולבחון את הנסיבות שהובילו להתמשכות ההליכים, כמו גם את מועד סיומם הצפוי (בש"פ 651/12 מדינת ישראל נ' פלוני, בפסקה 15 (26.1.2012); בש"פ 2105/14 מדינת ישראל נ' אגדה, בפסקה 8 (1.4.2014); בש"פ 1087/18 מדינת ישראל נ' פוגל, בפסקה 19 (1.3.2018); בש"פ 1983/18 מדינת ישראל נ' טויל, בפסקה 18 (25.3.2018)).

13. בעניינו, מיוחסת למשיב מעורבות במעשה תקיפה חמור שנעשה תוך שימוש בסכינים ובבקבוקי זכוכית, שגרם למתלוננים פגיעה של ממש. ממעשים אלו עולה מסוכנותו, בפרט כשהעבירות בוצעו לכאורה לאחר שהמשיב ריצה עונש מאסר בן 12 חודשים בגין הרשעה קודמת (בין היתר בעבירת אלימות), ובמועד ביצוען היה תלוי ועומד נגדו עונש מאסר מותנה. זאת ועוד, שני תסקירי שירות המבחן שהוגשו בעניינו (האחרון מביניהם מיום 18.3.2018) מצביעים על קשרים שוליים, דפוסי חשיבה נוקשים וסיכון גבוה להישנות עבירות אלימות. בשיחתו עם שירות המבחן ביקש המשיב להישאר במעצר ולא להכביד על בני משפחתו. על כן, לא הוצגה וממילא לא נבחנה חלופת מעצר העשויה לאיין את מסוכנותו. לא חלף זמן רב מאז ניתנה החלטתו של בית המשפט קמא בבקשה לעיון חוזר במעצרו, והמשיב לא הצביע על כל שינוי בעניין זה.

14. קצב ניהול ההליך המשפטי עד כה רחוק מלהשביע רצון. קשה להלום כי רק בחלוף תשעה חודשים מתחילת המשפט תחל שמיעת ההוכחות, כשחלק מהימשכות ההליך רובץ לפתחה של המבקשת בשל עיכובים בהעברת חומרי החקירה. עם זאת, יש לתת את הדעת לנסיבות נוספות שהובילו למצב הנוכחי. הצדדים ניהלו הליך גישור ממושך שהגיע לשלב מתקדם, וכפי שעולה מפרוטוקול הדיון בבית המשפט קמא, בשלב מסויים היה נדמה גם לב"כ המשיב עצמו כי לא יהיה צורך בניהול ההליך הוכחות. בנוסף, התיק התנהל נגד מספר נאשמים נוספים מלבד המשיב, כשתוך כדי ניהול ההליך התגלה חומר חקירה חדש והוגש כתב אישום נגד מעורב נוסף. בעקבות בקשת הנאשם 4 לפי סעיף 74 לחסד"פ התגלתה מחלוקת משפטית בעניין היקף חומרי חקירה, ואף מטעם זה נדחה המענה לכתב אישום. בהקשר זה אעיר כי לטעמי, היה מקום להתחיל בשמיעת הראיות זה מכבר. שותף אני לדעה כי לא בכל מקרה שמוגשת בקשה לפי סעיף 74 לחסד"פ יש לעכב את המענה לכתב האישום או את הליך שמיעת הראיות (ראו סעיפים 29-30 להחלטתו של השופט י' עמית בבש"פ 120/10 פלוני נ' מדינת ישראל (24.2.2010)). ייתכנו מקרים בהם המחלוקת בעניין חומרי החקירה היא תחומה ומצומצמת, וניתן לקדם את ההליך העיקרי ובמידת הצורך לשוב ולהעיד עדים מסוימים לאחר מתן ההחלטה בעניין חומרי החקירה.

מכל מקום, שמיעת הראיות במקרה דנן החלה, וגם הסוגיה האחרונה שנותרה במחלוקת בין הצדדים הוכרעה זה עתה, כשביום 30.5.2018 התקבל ערר המבקשת ונקבע כי נוהל המז"פ שביקש הנאשם 4 אינו מהווה חומר חקירה (בש"פ 3524/18, השופט י' וילנר). על אף התמשכות ההליך עד כה, מההתפתחויות האחרונות נראה כי ההליך המשפטי עולה על דרך המלך ויש לקוות כי יתנהל מעתה ביעילות ובקצב משביע רצון.

15. בהינתן עברו הפלילי של המשיב ותסקירי שירות המבחן שהתקבלו בעניינו, וכן בהעדר חלופת מעצר מאיינת מסוכנות ובהעדר מפקחים שיוכלו לפקח על המשיב במעצר בפיקוח אלקטרוני (ראו בש"פ 5364/17 מדינת ישראל נ'

איינאו (17.8.2017) - לא בשלה העת להורות על שחרורו של המשיב. לא נעלמה מעיני העובדה כי הנאשמים 4-2 שוחררו זה מכבר ממעצר מאחורי סורג ובריח, וכי גם הנאשם הנוסף משוחרר לעת עתה ללא מגבלות. עם זאת, בהינתן השוני בין המשיב לנאשמים האחרים מבחינת העבר פלילי ותסקירי שירות המבחן, כמו גם היות הנאשמים 3-2 קטינים, איני סבור כי יש בנתון זה כדי לשנות את נקודת האיזון בנקודת הזמן הנוכחית. לא למותר לציין כי ככל שתימצא אפשרות למעצר בפיקוח אלקטרוני או חלופת מעצר, רשאי המשיב לפנות בבקשה מתאימה לבית המשפט המחוזי.

16. סוף דבר, הבקשה מתקבלת. מעצרו של המשיב יוארך ב-90 יום החל מיום 4.6.2018 או עד למתן פסק דין בת"פ 1988-09-17 בבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו, לפי המוקדם.

ניתנה היום, כ' בסיון התשע"ח (3.6.2018).

שׁוֹפֵט
